

LBRIS

We know
books

ION CREANGĂ

Povești

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV, 2026

Cuprins

Soacra cu trei nurori	7
Capra cu trei iezi	19
Punguța cu doi bani	33
Dănilă Prepeleac	40
Povestea porcului.....	61
Povestea lui Stan Pățitul	86
Povestea lui Harap-Alb	120
Fata babei și fata moșneagului.....	199
Ivan Turbinca	209

.....
Ediție îngrijită de:

EDITORI:

Manager Irinel Merlușcă
Redactor Georgiana Chiraciu
Referent Alexandra Petrea
Referent Valeria Reit
Analist Carmen Zaman

CORECTURĂ:

Carla Dumitri

**DESIGN •
TEHNOREDACTARE:**
Editura Creator

.....
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CREANGĂ, ION
Povești / Ion Creangă. – Brașov:
Creator, 2026
ISBN

.....
© **EDITURA CREATOR**, 2026
PENTRU PREZENTA EDIȚIE

Str. Zaharia Stancu, nr. 21A, Brașov, România
E-mail: contact@edituracreator.ro
Tel.: 0720 539 533
www.edituracreator.ro

Str. Mureșenilor nr. 14, Brașov, România
Tel.: 0268 477 799
E-mail: office@libris.ro

We know
books

Editura **CREATOR** face parte din grupul de firme **LIBRIS**

Soacra cu trei nurori

Era odată o babă, care avea trei feciori nalți ca niște brazi și tari de virtute, dar slabi de minte.

O răzeșie destul de mare, casa bătrânească cu toată pojijia ei, o vie cu livadă frumoasă, vite și multe păseri alcătuiiau gospodăria babei. Pe lângă acestea mai avea strânse și părăluțe albe pentru zile negre; căci lega paraua cu zece noduri și tremura după ban.

Pentru a nu răzleți feciorii de pe lângă sine, mai dură încă două case alăturate, una la dreapta și alta de-a stânga celei bătrânești. Dar tot atunci luă hotărâre nestrămutată a ține feciorii și viitoarele nurori pe lângă sine – în casa bătrânească – și a nu orându-i nimic pentru împărțeață până aproape de moartea sa. Așa făcu; și-i râdea inima babei de bucurie când gândea numai cât de fericită are să fie, ajutată de feciori și mângâiată de viitoarele nurori. Ba de multe ori zicea în sine: „Voiu privighea nurorile, le-oiu pune la lucru, le-oiu struni și nu le-oiu lăsa nici pas a ieși

din casă, în lipsa feciorilor mei. Soacră-mea – fie-i țărna ușoară! – așa a făcut cu mine. Și barbatu-meu – Dumnezeu să mi-l ierte! – nu s-a putut plânge că l-am înșelat sau i-am risipit casa; ...deși câteodată erau bănuiele... și mă probozea¹... dar acum s-au trecut toate!” Tustrei feciorii babei umblau în căra-ușie și câștigau mulți bani. Celui mai mare îi venea vremea de însurat, și baba, simțind asta, umbla valvârtej să-i găsească mireasă; și în cinci-șese sate, abiè-abiè putu nimeri una după placul ei: nu prea tânără, naltă și uscățivă, însă robace² și supusă. Feciorul nu ieși din hotărârea maică-sa, nunta se făcu și baba își luă cămeșa de soacră, ba încă netă-iată la gură, care însemnează că soacra nu trebuie să fie cu gura mare și să tot cârtească de toate cele.

După ce s-a sfârșit nunta, feciorii s-au dus în treaba lor, iar nora rămase cu soacra. Chiar în acea zi, cătră seară, baba începu să puie la cale viața nurori-sa. Pentru babă, sita nouă nu mai avea loc în cuiu. „De ce mi-am făcut clește? ca să nu mă ard”, zicea ea. Apoi se suie iute în pod și coboară de acolo un știubeiu³ cu pene rămase tocmai de la răposata soacră-sa, niște chite de cânepă și vreo două dimerlii⁴ de păsat.

1. *Probozi*, vb. – a muștra aspru, a ocări.

2. *Robaci*, adj. – muncitor, harnic.

3. *Știubei*, s.n. – vas făcut dintr-un trunchi gros de copac scobit.

4. *Dimerlie*, s.f. – baniță.

— Iată ce am gândit eu, noro, că poți lucra noaptele. Piua-i în căsoaia de alături, fusele în oboroc⁵ sub pat, iar furca după horn. Când te-i sătura de strujit pene, vei pisa malaiu; și când a veni barbatu-tău de la drum, vom face plachie cu costițe de porc, de cele afumate, din pod, și, Doamne, bine vom mânca! Acum deodată, până te-i mai odihni, iè furca în brâu, și până mâni dimineață să gătești fuioarele aceste de tors, penele de strujit și malaiul de pisat. Eu mă las puțin, că mi-a trecut ciolan prin ciolan cu nunta voastră. Dar tu să știi că eu dorm iepurește; și pe lângă iști doi ochi, mai am unul la ceafă, care șede pururè deschis și cu care văd, și noaptea, și ziua, tot ce se face prin casă. Ai înțeles ce ți-am spus?

— Da, mămucă. Numai ceva de mâncare...

— De mâncare? O ceapă, un usturoiu ș-o bucată de mămăligă rece din poliță sunt destul pentru o nevastă tânără ca tine... Lapte, brânză, unt și ouă de-am putè sclipui⁶ să ducem în târg ca să facem ceva parale; căci casa s-a mai îngreuiat cu un mâncău și eu nu vreu să-mi pierd comăndul⁷.

Apoi, când înseră, baba se culcă în pat, cu fața la părete, ca să n-o supere lumina de la opaïț, mai

5. *Oboroc*, s.n. – un fel de baniță făcută din scoarță de tei.

6. *Sclipui*, vb. – a aduna cu greu, încetul cu încetul.

7. *Comănd*, s.n. – pomenile făcute mortului; banii, vitele și lucrurile necesare pentru înmormântare și pentru pomeni.

dând a înțelege nurori-sa că are s-o privigheze; dar somnul o cuprinse îndată, și habar n-avea de ce face noră-sa. Pe când soacra horăia, dormind dusă, blajina noră migăia⁸ prin casă; acuși la strujit pene, acuși îmbala tortul, acuși pisa malaiul și-l vântura de buc. Și dacă *Enachi* se punea pe gene-i, ea îndată lua apă rece și-și spala fața, ca nu cumva s-o vadă neadormita soacră și să-i bănuiască. Așa să munci biata noră până după miezul nopții; dar, despre ziuă, somnul o doborî, și adormi și ea între pene, caiere, fusele cu tort și bucul de malaiu. Baba, care se culcase odată cu găinile, se sculă cu noaptea-n cap și începu a trânti ș-a plesni prin casă, încât biata noră, care de-abie ațipise, de voie, de nevoie, trebui să se scoale, să sărute mâna soacrei și să-i arăte ce-a lucrat. Încet-încet, nora s-a dat la brazdă, și baba era mulțumită cu alegerea ce-a făcut. Peste câteva zile, căraușii sosesc, și tânăra nevastă, văzându-și bărbățulul, mai uită din cele necazuri!

Nu trece mult, și baba pune la cale și pe feciorul cel mijlociu, și-și iè un suflet de noră întocmai după chipul și asemănarea celei dintâi, cu deosebire numai că aceasta era mai în vârstă și ceva încruciată, dar foc de harnică.

După nuntă, feciorii se duc iarăși în căraușie și nurorile rămân iar cu soacra acasă. După obicei, ea le dă de lucru cu măsură și, cum înserează, se

8. *Migăi*, vb. – a migăli.

culcă, spuind nurorilor să fie harnice și dându-le de grijă ca nu cumva să adoarmă, că le vede ochiul cel neadormit.

Nora cea mai mare tălmăci apoi celeilalte despre ochiul soacră-sa cel atoatevăzător, și așa, una pe alta se îndemnau la treabă, și lucrul ieșea gărlă din mânilor lor. Iară soacra huzurea de bine.

Dar binele, câteodată, așteaptă și rău. Nu trece tocmai mult, și vine vremea de însurat și feciorului celui mic. Baba însă voia cu orice chip să aibă o troiță nedespărțită de nurori... de aceea și chitise una de mai înainte. Dar nu-i totdeauna cum se chitește, ce-i și cum se nimerește. Într-o bună dimineață, feciorul mamei îi și aduce o noră pe cuptor. Baba se scarmână de cap, dă la deal, dă la vale, dar n-are ce face, și, de voie, de nevoie, nunta s-a făcut, și pace bună!

După nuntă, bărbații din nou se duc la treaba lor și nurorile rămân iar cu soacra acasă. Baba iarăși le dă de lucru cu măsură și, cum vine sara, se culcă după obicei. Cele două nurori, văzând pe cea mai tânără codindu-se la treabă, îi zic:

— Da' nu te tot codi, că mămuca ne vede.

— Cum? Eu o văd că doarme. Ce fel de treabă e aceasta?

Noi să lucrăm, și ea să doarmă?!

— Nu căuta că horăiește, zise cea mijlocie, mămuca are la ceafă un ochiu neadormit, cu care vede tot ce facem, ș-apoi tu nu știi cine-i mămuca, n-ai mâncat niciodată moarea ei.

— La ceafă?... vede toate? n-am mâncat moarea ei?... Bine că mi-am adus aminte... Dar ce mâncăm noi, fetelor hăi?

— Ia, răbdări prăjite, dragă cumnățică... Iar dacă ești flămândă, ie și tu o bucată de mămăligă din colțar și cu niște ceapă și mânâncă.

— Ceapă cu mămăligă? d-apoi neam de neamul meu n-a mâncat așa bucate! Da' slănină nu-i în pod? unt nu-i? ouă nu sunt?

— Ba sunt de toate, ziseră cele două, dar sunt a mămucai.

— Eu cred că tot ce-i a mămucai e ș-al nostru, și ce-i al nostru e ș-al ei. Fetelor hăi! s-a trecut de șagă. Voi lucrați, că eu mă duc să pregătesc ceva de-a mâncării, știi colè, ceva mai omenește; ș-acuși vă chem și pe voi.

— Doamne, ce vorbă ți-a ieșit din gură! ziseră cele două. Vrei să ne-aprindem paie în cap? să ne zvârlă baba pe drum?

— Las' dacă v-a durè capul! Când v-a întreba pe voi, să dați vina pe mine și să lăsați să vorbesc eu pentru toate.

— Apoi dar... dă!... fă cum știi; numai să nu ne bagi și pe noi în belea.

— Hai, fetelor, tăceți, gura vă meargă; că nu-i bună pacea, și mi-e dragă gâlceava. Și iese cântând:

*Vai, saracu' omul prost,
Bun odor la cas-a fost!*

Nu trece nici un ceas la mijloc, ș-un cuptor de plăcinte, câțiva pui pârپăați în frigare și prăjiți în unt, o străchinoaie de brânză cu smântână și mămăliguța erau gata. Apoi iute cheamă și pe celelalte două în bordeiu, și se pun la masă cu toatele.

— Hai, fetelor, mâncați bine și pe Domnul lăudați, că eu mă răpăd în cramă s-aduc și un cofăiel de vin, ca să meargă plăcintele aceste mai bine pe gât.

După ce-au mâncat ș-au băut bine, le-au venit a cânta, ca rusului din gura gârliciului:

*Soacră, soacră, poamă acră,
De te-ai coace cât te-ai coace,
Dulce tot nu te-i mai face;
De te-ai coace toată toamna,
Ești mai acră decât coarna;
De te-ai coace-un an ș-o vară,
Tot ești acră și amară;
Ieși afară ca o pară;
Întri-n casă ca o coasă;
Șezi în unghiu ca un junghiu.*

Ș-au mâncat, ș-au băut, ș-au cântat până au adormit cu toatele pe loc.

Când se scoală baba în zori de ziuă, ia nurori dacă ai de unde. Iese afară spărietă, dă încolo, dă pe dincolo, și când intră în bordeiu, ce să vadă? bieteles nurori jăleau pe soacră-sa... Pene împrăștiete pe jos, fărături, blide aruncate în toate părțile, cofăielul de vin răsturnat, ticăloșie mare!...

— Da' ce-i acolo? strigă baba înspăimântată.

Nurorile atunci sar arse în picioare; și cele mari încep a tremura de frică, cum e varga, și lasă capul în jos de rușine. Iar cea cu pricina răspunde:

— Da' bine, mămuică, nu știi c-au venit tătuca și cu mămuca, și le-am făcut de mâncare, și le-am scos un cofăiel de vin, și de aceea ne-am chefăluit și noi oleacă. Iaca, chiar mai dineoarea s-au dus.

— Și m-au văzut cuscii cum dormeam?

— D-apoi cum să nu te vază, mămuică?!

— Ș-apoi de ce nu m-ați sculat? Mânca-v-ar ciuma să vă mănânce!

— D-apoi dă, mămuică, fetele aceste au spus că d-ta vezi tot; și de aceea am gândit că ești mânioasă pe tătuca și pe mămuca, de nu te scoli. Și ei erau așa de mârniți, de mai nu le-a ticnit mâncarea.

— Ei, lasă, ticăloaselor, că vă voiu dobzăla⁹ eu de acum înainte!

9. *Dobzăla*, vb. – a bate tare, a snopi în bătaie.

Și de atunci nurorile n-au mai avut zi bună în casă cu baba. Când își aducea ea aminte de puicile cele nadolence¹⁰ și boghete, de vinișorul din cramă, de risipa ce s-a făcut cu munca ei, și c-au văzut-o cuscii dormind așa lăfăiată, cum era, crăpa de ciudă și rodea în nurori, cum roade cariul în lemn.

Se lehămetiseră până și cele două de gura cea rea a babei; și cea mai tânără găsi acum prilej să-i facă pe obraz și să orânduiască totodată și moștenirea babei prin o diată¹¹ nemaipomenită până atunci, și iată cum:

— Cumnatelor, zise ea într-o zi, când se aflau singure în vie. Nu putem trăi în casa aceasta de n-om face toate chipurile să scăpăm de hârca de babă.

— Ei, cum?

— Să faceți cum v-oiu învăța eu, și habar să n-aveți.

— Ce să facem? întrebă cea mai mare.

— Ia, să dăm busta în casă la babă, și tu s-o iei de cânepa dracului și s-o trăsnești cu capul de păretele cel despre răsărit, cât îi putē; tot așa să faci și tu cu capul babei, de păretele cel despre apus, ș-apoi ce i-oiu mai face și eu, veți vedea voi.

— D-apoi când or veni ai noștri?

10. *Nadolean*, -că, adj. (despre găini) – din Anatolia.

11. *Diată*, s.f. – testament.

— Atunci, voi să vă faceți moarte-n popușoi, să nu spuneți nici laie, nici bălaie. Oiu vorbi eu și cu dânșii, și las' dacă va fi ceva!...

Se înduplecară și cele două, înțără cu toatele în casă; luară pe babă de păr și-o izbiră cu capul de pereți până i-l dogiră. Apoi cea mai tânără, fiind mai șugubăț¹² decât cele două, trânteste baba în mijlocul casei și-o frământă cu picioarele, și-o ghigoșește ca pe dânsa; apoi îi scoate limba afară, i-o străpunge cu acul și i-o presură cu sare și cu piper, așa că limba îndată se umflă, și biata soacră nu mai putu zice nici cârc! și, slabă și stâlcită cum era, căzu la pat bolnavă de moarte. Apoi nurorile, după sfățuirea celei cu pricina, așezară baba într-un așternut curat, ca să-și mai aducă aminte de când era mireasă; și după aceasta începură a scoate din lada babei valuri de pânză, a-și da ghiont una alteia și a vorbi despre stârlici, toiag, nășălie, poduri¹³, paraua din mâna mortului, despre găinile ori oaia de dat peste groapă, despre strigoi și câte alte năzdrăvănii înfiorătoare, încât numai aceste erau de ajuns, ba și de întrecut, s-o vâre în groapă pe biata babă.

Iaca fericirea visată de mai înainte cum s-a împlinit!

Pe când se petreceau aceste, iaca s-aud scârțâind niște care: bărbații veneau. Nevestele lor le ies întru

12. *Șugubăț*, adj. – poznaș, răutăcios, periculos.

13. *Poduri*, s.n. (pl.) – pânză care se așterne în drumul cortegiului funebru spre cimitir.

întâmpinare și, după sfătuirea celei mai tinere, de la poartă s-aruncă în gâtul barbaților și încep a-i lua cu vorba și a-i dezmierda care de care mai măgulitor.

— Da' ce face mămuca? întrebare cu toții deodată când dejugau boii.

— Mămuca, le luă cea mai tânără vorba din gură, mămuca nu face bine ce face; are de gând să ne lase sănătate, sărmana.

— Cum? ziseră barbații înspăimântați, scăpând resteiele din mână.

— Cum? Ia, sunt vreo cinci-șese zile de când a fost să ducă vițeii la suhat¹⁴, și un vânt rău pesemne a dat peste dânsa, sărmana!... ielele i-au luat gura și picioarele.

Fiii se răped atunci cu toții în casă la patul mâne-sa; dar biata babă era umflată cât o bute și nici putea blești macar din gură; simțirea însă nu și-o perduse de tot. Și, văzându-i, își mișcă puțin mâna și arată la nora cea mare și la perețele despre răsărit, apoi arată pe cea mijlocie și perețele despre apus; pe urmă pe cea mai tânără și jos în mijlocul casei; după aceea de-abiè putu aduce puțin mâna spre gură și îndată căzu într-un leșin grozav.

Toți plâneau și nu se puteau dumeri despre semnele ce face mama lor. Atunci nora cea tânără zise, prefăcându-se că plânge și ea:

14. *Suhat*, s.n. – izlaz, imaș.

— Da' nu înțelegeți ce vrea mămuca?

— Nu, ziseră ei.

— Biata mămuică lasă cu limbă de moarte: că fratele cel mare să ieie locul și casa cea despre răsărit; cel mijlociu, cea despre apus; iară noi, ca mezini ce suntem, să rămânem aici, în casa bătrânească.

— Că bine mai zici tu, nevastă, răspunse barbatu-său.

Atunci ceilalți nemaiavând încotro șovăi, diata rămase bună făcută.

Baba muri chiar în acea zi, și nurorile, despletite, o boceau de vuia satul. Apoi, peste două zile, o îngropară cu cinste mare, și toate femeile din sat și de prin meleagurile vecine vorbeau despre soacra cu trei nurori și ziceau: „Ferice de dânsa c-a murit, că știu că are cine-o boci!”

Capra cu trei iezi

Era odată o capră care avea trei iezi. Iedul cel mare și cu cel mijlociu dau prin băț de obraznici ce erau; iară cel mic era harnic și cuminte. Vorba ceea: „sunt cinci degete la o mână și nu samănă toate unul cu altul”.

Într-o zi, capra cheamă iezii de pe-afară și le zice:

— Dragii mamei copilași! Eu mă duc în pădure ca să mai aduc ceva de-a mâncării. Dar voi, încuieți ușa după mine, ascultați unul de altul, și să nu cumva să deschideți până ce nu-ți auzi glasul meu. Când voiu veni eu, am să vă dau de știre, ca să mă cunoașteți, și am să vă spun așa:

*Trei iezi cucuieți,
Ușa mamei descuieți!
Că mama v-aduce vouă:
Frunze-n buze,
Lapte-n țîțe,*

*Drob de sare
În spinare,
Mălăieș
În călcăieș,
Smoc de flori
Pe subsuori.*

Auzit-ați ce-am spus eu?

— Da, mămucă, ziseră iezii.

— Pot să am nădejde în voi?

— Să n-ai nicio grijă, mămucă, apucară cu gura înainte cei mai mari. Noi suntem odată băieți, și ce-am vorbit odată vorbit rămâne.

— Dacă-i așa, apoi veniți să vă sărute mama! Dumnezeu să vă apere de cele rele, și mai rămâneți cu bine!

— Mergi sănătoasă, mămucă, zise cel mic, cu lacrimi în ochi, și Dumnezeu să-ți ajute ca să te întoarne cu bine și să ne-aduci demâncare.

Apoi capra iese și se duce în treaba ei. Iar iezii închid ușa după dânsa și trag zăvorul. Dar vorba veche: „Păreții au urechi și fereștile ochi”. Un dușman de lup – și-apoi știți care? – Chiar cumătrul caprei, care de mult pândea vreme cu prilej ca să pape iezii, trăgea cu urechea la păretele din dosul casei, când vorbea capra cu dânșii.

„Bun! zise el în gândul său. Ia, acum mi-e timpul... De i-ar împinge păcatul să-mi deschidă ușa, halal

să-mi fie! Știu că i-aș cărnoși și i-aș jumuli!” Cum zice, și vine la ușă; și cum vine, și începe:

*Trei iezi cucuieți,
Mamei ușa descuieți!
Că mama v-aduce vouă:
Frunze-n buze,
Lapte-n țite,
Drob de sare
În spinare, Mălăieș
În călcăieș,
Smoc de flori
Pe subsuori.*

— Hai! deschideți cu fuga, dragii mamei, cu fuga!

— Ia! băieți, zise cel mai mare, săriți și deschideți ușa, că vine mama cu demâncare.

— Sărăcuțul de mine! zise cel mic. Să nu cumva să fa-ceți pozna să deschideți, că-i vai de noi! Asta nu-i mămuca. Eu o cunosc de pe glas; glasul ei nu-i așa de gros și de răgușit, ci-i mai subțire și mai frumos!

Lupul, auzind aceste, se duse la un ferar și puse să-i ascuțe limba și dinții, pentru a-și subția glasul, ș-apoi, întorcându-se, începu iar:

Trei iezi cucuieți Mamei ușa descuieți!...

— Ei, vedeți, zise iarăși cel mare; dacă mă potrivesc eu vouă? Nu-i mămuca, nu-i mămuca! D-apoi

cine-i dacă nu-i ea?! Că doar și eu am urechi! Mă duc să-i deschid.

— Bădică! bădică! zise iarăși cel mic. Ascultați-mă și pe mine! Poate mai de-apoi a veni cineva și-a zice:

Deschideți ușa, Că vine mătușa! și-atunci voi trebuie numaidecât să deschideți? D-apoi nu știți că mătușa-i moartă de când lupii albi și s-a făcut oale și ulcioare, sărmana?

— Apoi, dă! nu spun eu bine? zise cel mare. Ia, de-atunci e rău în lume, de când a ajuns coada să fie cap... Dacă te-i potrivi tu acestora, îi ținè mult și bine pe mămuca afară. Eu, unul, mă duc să deschid.

Atunci mezinul se vâără iute în horn și, sprijinit cu picioarele de prichiciu¹⁵ și cu nasul de funingine, tace ca peștele și tremură ca varga de frică. Dar frica-i din raiu, sărmana! Asemene cel mijlociu, tuștiu! iute sub un chersin; se-nghemuiește acolo cum poate, tace ca pământul și-i tremură carnea pe dânsul de frică: Fuga-i rușinoasă, da-i sănătoasă!... Însă cel mare se dă după ușă și – să tragă, să nu tragă? – în sfârșit, trage zăvorul... Când iaca!... ce să vadă? și-apoi mai are când vedè?... căci lupului îi scăpărau ochii și-i sfârâia gâtlejul de flămând ce era. Și, nici una, nici două, haț! pe ied de gât, îi rătează

15. *Prichici*, s.n. – margine îngustă, ieșită în afară, la horn, la cuptor sau la vatra țărănească; marginea de jos a ferestrei, ieșită în afară ca o poliță.

capul pe loc și-l mănâncă așa de iute și cu așa poftă, de-ți părea că nici pe-o măsea n-are ce pune. Apoi se linge frumușel pe bot și începe a se învârti prin casă cu neastâmpăr, zicând:

— Nu știi, părerea m-a amăgit, ori am auzit mai multe glasuri? Dar ce Dumnezeu?! Parc-au intrat în pământ... Unde să fie, unde să fie? Se ițește el pe colo, se ițește pe dincolo, dar pace bună! iezii nu-s nicăiri!

— Mă!... că mare minune-i și asta!... dar nici acasă n-am de coasă... ia să mai odihnesc oleacă aste bătrânețe! Apoi se îndoiaie de șele cam cu greu, și se pune pe cher-sin. Și când s-a pus pe chersin, nu știi cum s-au făcut, că ori chersinul a crăpat, ori cumătrul a strănutat... Atunci iedul de sub chersin, să nu tacă? – îl păștea păcatul și-l mânca spinarea, sărăcuțul!

— Să-ți fie de bine, nănașule!

— A!... ghidi! ghidi! ghiduși ce ești! Aici mi-ai fost?

Ia vină-ncoace la nănașelul, să te pupe el!

Apoi ridică chersinul binișor, înșfacă iedul de urechi și-l flocăiește și-l jumulește și pe-acela de-i merg petecele!... Vorba ceea: „Că toată paserea pe limba ei pieră”.

Pe urmă se mai învârtă cât se mai învârtă prin casă, doar a mai găsi ceva, dar nu găsește nimic,

căci iedul cel cuminte tăcea molcum în horn, cum tace peștele în borș la foc. Dacă vede lupul și vede că nu mai găsește nimic, își pune în gând una: așază cele două capete cu dinții rânjiți în ferești, de ți se părea că râdeau; pe urmă unge toți păreții cu sânge, ca să facă și mai mult în ciuda caprei, ș-apoi iese și-și caută de drum. Cum a ieșit dușmanul din casă, iedul cel mic se dă iute jos din horn și încuie ușa bine. Apoi începe a se scărmana de cap și a plânge cu amar după frățiorii săi.

— Drăguții mei frățiori! De nu s-ar fi înduplecat, lupul nu i-ar fi mâncat! Și biata mamă nu știe de astă mare urgie ce-a venit pe capul ei!

Și bocește el și bocește până îl apucă leșin! Dar ce era să le facă? Vina nu era a lui, și ce-au căutat pe nas le-a dat. Când jălea el așa, iacă și capra venea cât putea, încărcată cu de-a mâncării și gâfuind. Și cum venea, cât de colo vede cele două capete, cu dinții rânjiți, în ferești.

— Dragii mămuței, dragi! Cum așteaptă ei cu bucurie și-mi râd înainte când mă văd!

*Băieții mamei, băieți,
Frumușei și cucuieți!*

Bucuria caprei nu era proastă. Dar când s-apropie bine ce să vadă? Un fior rece ca gheața îi trece prin vine, picioarele i se taie, un tremur o cuprinde în tot trupul, și ochii i se painjinesc. Și ce era nu era a bine!...

Ea însă tot merge pân' la ușă, cum poate, crezând că
păreră o înșală... și cum ajunge, și începe:

*Trei iezi cucuieți,
Ușa mamei descuieți!
Că mama v-aduce vouă:
Frunze-n buze,
Lapte-n țite,
Drob de sare
În spinare,
Mălăieș
În călcăieș
Smoc de flori
Pe subsuori.*

Atunci iedul mezin – care acum era și cel dintâi
și cel de pe urmă – sare iute și-i deschide ușa. Apoi
s-aruncă în brațele mâne-sa și cu lacrimi de sânge
începe a-i spune:

— Mămucă, mămucă, uite ce am pățit noi! Mare
foc și potop au căzut pe capul nostru!

Capra atunci, holbând ochii lung prin casă, o
cuprinde spaima și rămâne încremenită!... Dar mai
pe urmă, îmbărbătându-se, și-a mai venit puțin în
fire și-a întrebat:

— Da' ce-a fost aici, copile?

— Ce să fie, mămucă? Ia, cum te-ai dus dumneata
de-acasă, n-a trecut tocmai mult și iacă cineva
s-aude bătând la ușă și spunând:

*Trei iezi cucuieți,
Mamei ușa descuieți...*

— Și?...

— Și frate-meu cel mare, nătâng și neastâmpărat cum îl știi, fuga la ușa să deschidă.

— Și-atunci?...

— Atunci, eu m-am vârât iute în horn, și frate-meu cel mijlociu în chersin¹⁶, iară cel mare, după cum îți spun, se dă cu nepăsare după ușa și trage zăvorul!...

— Și-atunci?...

— Atunci, grozăvie mare! Nănașul nostru și prietenul dumitale, cumătrul lup, se și arată în prag!

— Cine? Cumătrul meu? El? Care s-a jurat pe părul său că nu mi-a spărie copilașii niciodată?

— Apoi da, mamă! Cum vezi, i-a umplut de spărieți!

— Ei las', că l-oiu învăța eu! Dacă mă vede că-s o văduvă sărmană și c-o casă de copii, apoi trebuie să-și bată joc de casa mea? Și pe voi să vă puie la păstramă? Nici o faptă fără plată... Ticălosul și mangositul¹⁷! Încă se rânjea la mine câteodată și-mi făcea cu măseaua... Apoi doar eu nu-s de-acelea de

16. *Chersin*, s.n. – covată în care se pregătește aluatul pentru făcut pâine.

17. *Mangosit*, adj. – netrebnic, ticălos.

care crede el: n-am sărit peste garduri niciodată de când sunt. Ei, taci, cumătre, că te-oiu dobzăla¹⁸ eu! Cu mine ți-ai pus boii în plug? Apoi, ține minte că ai să-i scoți fără coarne!

— Of, mămucă, of! Mai bine taci și lasă-l în plata lui Dumnezeu! Că știi că este o vorbă: „Nici pe dracul să-l vezi, da' nici cruce să-ți faci!”

— Ba nu, dragul mamei! „Că până la Dumnezeu, sfinții îți ieu sufletul.” Și-apoi ține tu minte, copile, ce-ți spun eu: că de i-a mai da lui nasul să mai miroase pe-aici, apoi las'!... Numai tu, să nu cumva să te răsufli cuiva, ca să prindă el de veste.

Și de-atunci căuta și ea vreme cu prilej ca să facă pe obraz cumătru-său. Se pune ea pe gânduri și stă în cumpene, cum să dreagă și ce să-i facă?

„Aha! ia, acu i-am găsit leacul, zise ea în gândul său. Taci! Că i-oiu face eu cumătrului una de și-a mușca labele!” Aproape de casa ei era o groapă adâncă; acolo-i nădejdea caprei.

— La cada cu dubala¹⁹, cumătre lup, că nu-i de chip!... Ia, de-acu să-ncepe fapta: Hai la treabă, cumătriță, că lupul ți-a dat de lucru!

Și așa zicând, pune poalele-n brâu, își suflecă mânicele, ațîță focul și s-apucă de făcut bucate. Face

18. *Dobzăla*, vb. – a bate tare, a snopi în bătaie.

19. *Dubală*, s.f. – argăseală, saramură în care se pun pieile crude pentru a putea fi apoi prelucrate.